

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.4.2012
COM(2012) 154 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

Uppdatering av klagandens ställning i ärenden om unionsrättens tillämpning

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Uppdatering av klagandens ställning i ärenden om unionsrättens tillämpning

INLEDNING

Europeiska unionen bygger på respekt för rättsstatsprincipen. EU:s möjligheter att uppnå de mål som fastställs i fördragen och lagstiftningen är beroende av att unionsrätten tillämpas effektivt i medlemsstaterna. I egenskap av fördragets väktare är kommissionen medveten om hur viktig klaganden är för att bistå kommissionen att upptäcka överträdelser av unionsrätten. År 2002 fastställde kommissionen förfaranden för klagandens ställning i ärenden om överträdelser av unionsrätten¹. Därefter har kommissionen förbättrat och utökat sina rutiner för registrering och behandling av klagomål på medlemsstaternas tillämpning av unionslagstiftningen. Mot bakgrund av dessa ändringar har kommissionen beslutat att revidera och uppdatera meddelandet från 2002.

Ett nytt IT-program för handläggning av klagomål, Chap, som togs i bruk i september 2009 gör att kommissionen kan anpassa svaren till medborgarnas, företagens och det civila samhällets behov. Samtliga klagomål registreras i programmet. Ett mottagningsbevis, där det anges att skrivelsen har registrerats som klagomål, sänds inom femton dagar från mottagandet. Tidigare registrerades skrivelser endast efter det att en bedömning av innehållet hade gjorts. Behandlingen av ett klagomål bygger även i fortsättningen på den fråga som tas upp, vilka skäl klagomålet grundas på, dess sannolika konsekvenser och de prioriteringar som kommissionen har fastställt i meddelandet "En Europeisk union som bygger på resultat – tillämpningen av gemenskapsrätten" [KOM(2007) 502 slutlig].

Ikraftträdandet av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innebär att det är nödvändigt att uppdatera vissa uttryck i det föregående meddelandet som har ändrats genom fördraget. Skillnaderna i det föregående meddelandets olika språkversioner måste också förtydligas².

I meddelandet anger kommissionen vilka administrativa förfaranden som klaganden har till sitt förfogande och som kommissionen åtar sig att följa då den behandlar klagomålet och undersöker den påstådda överträdelsen.

Dessa förfaranden i meddelandet ändrar inte det bilaterala överträdelseförfarandet i artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget samt artikel 106 a i Euratomfördraget. Av EU-domstolens fasta rättspraxis följer att kommissionen har handlingsutrymme att avgöra huruvida³ och när⁴ ett

¹ KOM(2002) 141 slutlig, 20.3.2002.

² I den engelska språkversionen hade orden *le cas échéant* under punkt 4 felaktigt översatts till *where necessary*. Detta ändras till *in such cases*. Orden *à sa demande* (på begäran, övers. anm.) under punkt 8 som inte översattes till engelska och svenska införs i alla språkversioner.

³ Se bl.a.: dom av den 6 december 1989 i mål C-329/88, kommissionen mot Grekland, (REG 1989 s. 4159); dom av den 27 november 1990 i mål C-200/88, kommissionen mot Grekland, (REG 1990 s. I-4299); dom av den 21 januari 1999 i mål C-207/97, kommissionen mot Belgien, (REG 1999 s. I-275); dom av den 25 november 1999 i mål C-212/98, kommissionen mot Irland, (REG 1999 s. I-8571); dom av den 6 juli 2000 i mål C-236/99, kommissionen mot Belgien, (REG 2000 s. I-05657); dom av den 14 maj 2002 i mål C-383/00, kommissionen mot Tyskland, (REG 2002 s. I-04219).

överträdelseförfarande ska inledas samt huruvida och när⁵ ett ärende ska hänskjutas till domstolen. Dessutom har kommissionen ett utrymme för skönsmässig bedömning vilket innebär att enskilda inte kan kräva att kommissionen tar ställning på ett bestämt sätt⁶.

Domstolen har påpekat att skada som orsakats av nationella organ endast kan medföra ansvar för dessa organ och de nationella domstolarna har exklusiv behörighet att utdöma skadestånd för sådana skador⁷. Det är viktigt att finns möjlighet att överklaga på nationell nivå och att denna möjlighet eventuellt stärks, vilket innebär att klagandena kan hävda sina rättigheter på ett mer direkt och personligt sätt⁸.

Vad gäller överträdelseförfaranden tillämpar kommissionen bestämmelserna om tillgången till handlingar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar⁹ som genomförts i bestämmelserna i bilagan till kommissionens beslut 2001/937/EG, EKSG, Euratom av den 5 december 2001 om ändring av dess arbetsordning¹⁰ och tolkats av domstolen¹¹.

⁴ Se dom av den 1 juni 1994 i mål C-317/92, kommissionen mot Tyskland, (REG 1994 s. I-2039) och dom av den 10 maj 1995 i mål C-422/92, kommissionen mot Tyskland, (REG 1995 s. I-1097).

⁵ Se dom av den 6 oktober 2009 i mål C-562/07, kommissionen mot Spanien, (REG 2009 s. I-9553).

⁶ Se dom av den 14 september 1995 i mål T- 571/93; Lefebvre m.fl. mot kommissionen, (REG 1995 II-2379).

⁷ Se dom av den 26 februari 1986 i mål 175/84, Krohn & Co. Import – Export GmbH & Co. KG mot kommissionen, (REG 1986 s. 753).

⁸ Se även förslagen i meddelandet ”Större nytta av EU:s miljöåtgärder: att stärka förtroendet genom bättre kunskap och reaktionsförmåga”, COM 2012/95 final, 7.3.2012.

⁹ EGT L 145, 31.5.2001, s. 43.

¹⁰ EGT L 345, 29.12.2001, s. 94.

¹¹ Se dom av den 5 mars 1997 i mål T-105/95, kommissionen mot WWF UK, (REG 1997 s. II-313); dom av den 11 december 2001 i mål T-191/99, kommissionen mot Petrie m.fl., (REG 2001 s. II-3677) och dom av den 21 september 2010, Sverige m.fl. mot Association de la presse internationale (API) och kommissionen (i de förenade målen C-514/07 P, C-528/07 P och C-532/07 P).

1. Definitioner och tillämpningsområde

Med klagomål avses varje skriftlig hänvändelse till kommissionen som avser bestämmelser, avsaknaden av bestämmelser eller praxis från en medlemsstats sida som strider mot unionsrätten.

Med klagande avses en person eller ett organ som inkommer med ett klagomål till kommissionen.

Med överträdelseförfarande avses den administrativa fasen av ett förfarande om fördragsbrott som inleds av kommissionen med stöd av artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) eller artikel 106 a i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget).

Detta förfarande gäller förhållandet mellan klaganden och kommissionen i samband med åtgärder eller praxis som kan omfattas av artikel 258 i EUF-fördraget. Det gäller inte klagomål som rör andra bestämmelser i fördragen, till exempel klagomål om statligt stöd, som omfattas av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget samt förordning (EG) nr 659/1999¹².

2. Allmänna principer

Vem som helst kan, avgiftsfritt, klaga hos kommissionen på en medlemsstats bestämmelse i lag eller annan författning, avsaknaden av bestämmelser eller myndighetspraxis strider mot unionsrätten.

Klaganden behöver inte visa att han eller hon har ett berättigat intresse av att få saken prövad. Klaganden behöver inte heller visa att han eller hon i första hand eller direkt berörs av bestämmelsen, avsaknaden av bestämmelser eller praxis i fråga.

Om inte annat följer av undantagen i punkt 3, registrerar kommissionen skrivelsen som ett klagomål om detta framgår av skrivelsen.

Kommissionen avgör själv om klagomålet ska leda till vidare åtgärder eller inte.

3. Registrering av klagomål

Samtliga klagomål på en medlemsstats tillämpning av unionslagstiftningen ska registreras i det centrala programmet för registrering av klagomål om en medlemsstats tillämpning av unionslagstiftningen, nedan kallat *programmet*.

Följande skrivelser ska inte handläggas som klagomål av kommissionen, och inte heller registreras i programmet:

- Anonyma skrivelser eller skrivelser som saknar avsändaradress eller har en ofullständig adress.

¹² EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

- Skrivelser som inte direkt eller indirekt utpekar en medlemsstat som ansvarig för bestämmelser eller myndighetspraxis som strider mot unionsrätten.
- Skrivelser som gäller privatpersoners eller privata organisationers agerande, om inte klagomålet visar på att myndigheter är inblandade eller att de underlåter att ingripa mot agerandet. Kommissionen ska emellertid kontrollera om skrivelsen innehåller uppgifter om ett beteende som strider mot konkurrensreglerna (artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget).
- Skrivelser som inte anger någon grund för klagomålet.
- Skrivelser som innehåller grunder för klagomålet till vilka kommissionen offentligt har tagit en klar och fast ställning. Klaganden ska i så fall underrättas om kommissionens ställningstagande.
- Skrivelser som innehåller grunder som uppenbart inte ingår i unionsrättens tillämpningsområde.

4. Mottagningsbevis

Kommissionen ska sända ett mottagningsbevis för alla skrivelser inom femton dagar från mottagandet. I mottagningsbeviset anges ett referensnummer som ska anges vid all skriftväxling.

Vid flera klagomål med samma grund kan de individuella mottagningsbevisen ersättas med en allmän kungörelse i *Europeiska unionens officiella tidning* och på Europeiska unionens Europa-server.

Om kommissionen beslutar att inte registrera en skrivelse i programmet, ska den meddela avsändaren detta i en skrivelse, med angivande av skälet eller skälen för detta (se punkt 3 andra stycket).

I förekommande fall ska kommissionen upplysa klaganden om alternativa möjligheter att klaga, till exempel möjligheten att vända sig till nationella domstolar, till Europeiska ombudsmannen, till ombudsmän i medlemsstaterna eller att åberopa andra nationella eller internationella klagomålsförfaranden.

5. Formerna för att lämna in klagomål

För att klagomål ska registreras i programmet måste de lämnas in skriftligt i ett brev, ett fax eller ett e-brev.

De ska skrivas på något av unionens officiella språk.

För att underlätta och påskynda handläggningen av klagomål rekommenderas det att ett standardformulär som offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*¹³ används. Det kan fås på begäran från kommissionen och finns även på kommissionens webbplats på Europeiska unionens Europa-server på följande adress:

http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_sv.htm.

¹³ EGT C 119, 30.4.1999, s. 5.

I bilagan till standardformuläret anges de allmänna principerna för förfarandet vid fördragsbrott. Där påpekas att en eventuell fällande dom från Europeiska unionens domstol inte ger klaganden några direkta rättigheter. Klaganden uppmanas också att utnyttja de möjligheter att klaga som finns i hemlandet.

Klagomål på en medlemsstats tillämpning av unionslagstiftningen kan skickas till Europeiska kommissionens generalsekretariat, 1049 Bryssel, Belgien eller till e-postadressen: SG-PLAINTES@ec.europa.eu. De kan också lämnas in hos kommissionens representationskontor i medlemsstaterna.

6. Skydd av klagandens identitet och personuppgifter

Klagandens identitet och de uppgifter han eller hon har lämnat får endast röjas för medlemsstaten om klaganden på förhand har lämnat sitt samtycke. I detta avseende ska kommissionen särskilt iaktta bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter¹⁴.

7. Kontakter med klaganden

Efter att ett klagomål har registrerats kan det undersökas närmare i samarbete med den berörda medlemsstaten. Kommissionen kommer att skriftligen informera klaganden om detta.

Om kommissionen inleder ett överträdelseförfarande på grund av ett klagomål, kommer klaganden att kontaktas och skriftligen informeras om alla beslut som kommissionen fattar under ärendets gång (formell underrättelse, motiverat yttrande, väckande av talan vid domstolen eller avskrivning av ärendet).

Vid flera klagomål med samma grund kan de individuella mottagningsbevisen ersättas med en allmän kungörelse i *Europeiska unionens officiella tidning* och på Europeiska unionens Europa-server.

Klaganden kan under hela handläggningen begära att få utveckla eller precisera grunderna för klagomålet inför kommissionen. Detta sker på plats och på klagandens egen bekostnad.

8. Handläggningstider för klagomål

Som huvudregel gäller att kommissionen ska handlägga klagomålet så att den kan besluta om en formell underrättelse eller en avskrivning av ärendet inom ett år efter det att klagomålet har registrerats.

Om handläggningstiden blir längre, ska kommissionen på begäran skriftligen meddela klaganden detta.

9. Handläggningens resultat

¹⁴ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

När handläggningen av klagomålet är klar, kan kommissionen antingen utfärda en formell underrättelse, vilket innebär att ett överträdelseförfarande inleds mot den aktuella medlemsstaten, eller avskriva ärendet utan vidare åtgärder.

Kommissionen gör en skönsmässig bedömning av om ett överträdelseförfarande ska inledas eller avslutas.

Klaganden ska underrättas skriftligen om kommissionens beslut i överträdelseärendet och om eventuella senare kommissionsbeslut i samma ärende.

Vid flera klagomål med samma grund kan de individuella mottagningsbevisen ersättas med en allmän kungörelse i *Europeiska unionens officiella tidning* och på Europeiska unionens Europa-server.

10. Avskrivning utan vidare åtgärder

Om kommissionen tänker föreslå att ett ärende ska avskrivas utan vidare åtgärder, ska den först underrätta klaganden skriftligen om detta, såvida inte ärendet är synnerligen brådskande. I skrivelsen ska kommissionen ange skälen för avskrivningen och uppmana klaganden att lämna eventuella synpunkter inom fyra veckor.

Vid flera klagomål med samma grund kan de individuella mottagningsbevisen ersättas med en allmän kungörelse i *Europeiska unionens officiella tidning* och på Europeiska unionens Europa-server.

Om klaganden inte svarar, om klaganden av egen förskyllan inte kan nås eller om klagandens synpunkter inte ger kommissionen anledning att ompröva sitt ställningstagande, kommer ärendet att avskrivas.

Om klagandens synpunkter ger kommissionen anledning att ompröva sitt ställningstagande fortsätter handläggningen av ärendet.

Klaganden ska underrättas skriftligen om kommissionens beslut att avskriva ärendet.

11. Offentliggörande av beslut i överträdelseärenden

Inom åtta dagar efter det att kommissionens beslut i överträdelseärenden har fattats offentliggörs de på kommissionens generalsekretariats webbplats:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_decisions_sv.htm.

Vid beslut om att avge ett motiverat yttrande till en medlemsstat eller att väcka talan vid EU-domstolen utfärdas också ett pressmeddelande, om inte kommissionen beslutar annat.

12. Tillgång till handlingar i överträdelseärenden

Tillgången till handlingar i överträdelseärenden regleras av förordning (EG) nr 1049/2001 och av tillämpningsföreskrifterna till denna förordning, som finns i bilagan till kommissionens beslut 2001/937/EG, EKSG, Euratom¹⁵.

13. Klagomål till Europeiska ombudsmannen

Om en klagande anser att det förekommit missförhållanden i kommissionens handläggning av klagomålet genom att de bestämmelser som anges här inte har iakttagits, kan han eller hon vända sig till Europeiska ombudsmannen i enlighet med artiklarna 24 och 228 i EUF-fördraget.

¹⁵ EGT L 345, 29.12.2001, s. 94.